

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Molka a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **Š. R.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2022, č. j. MPSV-2022/63752-421/1, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 31. 10. 2022, č. j. 72 Ad 24/2022-61,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 14. 6. 2022, č. j. MPSV-2022/63752-421/1, zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci (dále jen „úřad práce“) ze dne 1. 3. 2022, č. j. OLA-1253/2022-RE, kterým úřad práce vyřadil žalobce z evidence uchazečů o zaměstnání (dále jen „evidence“) s účinností ode dne 9. 2. 2022 podle § 30 odst. 2 písm. f) a odst. 3 a § 31 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o zaměstnanosti“). Důvodem vyřazení žalobce z evidence bylo maření součinnosti s úřadem práce, které mělo spočívat v tom, že si žalobce zapsal do kalendáře v mobilním telefonu připomínku schůzky na 8. 3. 2022 místo na 8. 2. 2022, a na sjednaný termín schůzky se tak v důsledku omylu nedostavil.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě - pobočce v Olomouci (dále jen „krajský soud“), který zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Žalobce byl z evidence vyřazen, neboť se dne 8. 2. 2022 nedostavil na předem stanovenou schůzku. Úřad práce následně zaslal v pátek 18. 2. 2022 žalobci oznámení o zahájení správního řízení. Žalobce téhož dne zaslal úřadu práce omluvu (nedostavil se téhož dne osobně, neboť pátek není úředním dnem). V pondělí 21. 2. 2022 se žalobce dostavil na úřad práce a vysvětlil zde omyl spočívající v zápisu špatného termínu do svého diáře. Žalobce byl následně z evidence uchazečů o zaměstnání

vyloučen, a to proto, že neprokázal žádný vážný důvod své nepřítomnosti na schůzce ve smyslu § 5 písm. c) zákona o zaměstnanosti. Podle názoru krajského soudu měl úřad práce postupovat se zřetelem na zásadu proporcionality mezi závažností porušení povinností a následnou sankcí a zhodnotit konkrétní individuální okolnosti žalobcova případu. Krajský soud uzavřel, že úřadu práce zákon o zaměstnanosti skutečně nepřipisuje možnost správního uvážení, nicméně úřad práce má otevřenou cestu v rámci vykládání neurčitěho právního pojmu „vážný důvod“. Proto jeho rozhodnutí zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[3] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Stěžovatel je přesvědčen o nesprávné úvaze krajského soudu ohledně hodnocení žalobcova jednání a z toho vyvozených závěrů. Stěžovatel zpochybňuje názor krajského soudu, že omyl žalobce s přihlédnutím ke všem specifickým okolnostem, včetně osobních poměrů žalobce, představuje vážný důvod ve smyslu § 5 písm. c) bodu 7 zákona o zaměstnanosti. Dle stěžovatele je ze spisové dokumentace patrné, že žalobci byl stanoven termín schůzky, který byl stvrzen žalobcovým podpisem. O důsledcích nedostavení se byl žalobce poučen. Až do zahájení správního řízení dne 18. 2. 2022 žalobce s úřadem práce nijak nekomunikoval a nesplnil ani povinnost vyplývající z § 27 odst. 2 zákona o zaměstnanosti, tedy povinnost oznámit do 8 dnů důvody, pro které se uchazeč nedostavil na pobočku úřadu práce. Stěžovateli je známá judikatura Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) týkající se jednotlivých případů maření součinnosti s úřadem práce ve stanoveném termínu, na kterou krajský soud v rozhodnutí odkazuje, nicméně s ohledem na konkrétní okolnosti případu má stěžovatel za to, že se nejedná o skutkově obdobné případy. Přestože žalobce uvádí, že jeho jednání bylo nechtěné a neúmyslné, nepovažuje stěžovatel žalobcův přístup k plnění povinností uchazeče o zaměstnání za dostatečně zodpovědný. Až do zahájení řízení žalobce s úřadem práce nijak nekomunikoval a jeho jednání nepochybně dosáhlo takové intenzity, že bylo oprávněně přikročeno k jeho vyloučení z evidence.

[5] Dle stěžovatele nelze přijmout názor krajského soudu, že by za všech okolností daného případu bylo vyřazení žalobce z evidence nepřiměřené. Nesouhlasí také s tím, že by se měly hodnotit osobní poměry stěžovatele, neboť ze spisového materiálu nijak nevyplývá, že by jej omezovaly v dostavení se na úřad práce.

[6] Z rozsudku NSS ze dne 9. 7. 2014, č. j. 5 Ads 42/2014-19, je patrné, že skutečnost, že se dotyčný nedostavil na úřad práce z důvodu omylu, resp. že na schůzku dotyčný zapomněl, nemůže být posuzována bez ohledu na ostatní skutečnosti, neboť takto by se opomenutí dotyčné osoby jevilo jako pouhá nepozornost, která by nemohla být posouzena jako vážný důvod dle § 5 písm. c) zákona o zaměstnanosti. Žalobce si mohl termín schůzky například vyfotit. Je nezbytné přihlédnout ke smyslu a účelu zákona, kterým je nepochybně zprostředkování zaměstnání uchazeči o zaměstnání, přičemž právě z tohoto důvodu je povinností uchazečů o zaměstnání plnit povinnosti stanovené zákonem.

pokračování

[7] Dalším důvodem podání kasační stížnosti je stěžovatelovo přesvědčení o nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu, který se dostatečně nezaobíral jeho argumentací ani obsahem spisové dokumentace. Konkrétně se nevypořádal se skutečností, že žalobce začal s úřadem práce komunikovat až v den zahájení správního řízení.

[8] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti zpochybňuje celkový postup stěžovatele, spočívající zejména v opakovaném uvádění chybného data a jeho nečinnosti, na kterou opakovaně podal stížnost. Dále zdůraznil předchozí řádné plnění svých povinností.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se NSS ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyloučil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Tyto závěry jsou použitelné i po novele soudního řádu správního zákonem č. 77/2021 Sb. (srov. body 10–12 usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, či bod 4 usnesení ze dne 5. 8. 2021, č. j. 10 Azs 196/2021-30). O přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Kasační stížnost není přijatelná. Stěžovatel sám ani netvrdí, v čem okolnosti posuzovaného případu splňují podmínky přijatelnosti ve smyslu vymezených kritérií.

[12] Nejvyšší správní soud se ve své soudní praxi již několikrát zabýval výkladem pojmu „*vážné důvody*“ v zákoně o zaměstnanosti. V rozsudku ze dne 3. 12. 2015, č. j. 7 Ads 268/2015-30, NSS uvedl, že úřady práce musejí zhodnotit veškeré okolnosti případu. V nynějším případě nebylo mezi účastníky sporné, že se žalobce na úřad práce nedostavil, neboť jednal ve zřejmém omylu, stěžovatel se však nedomnívá, že by byl omyl omluvitelným důvodem. Jak však vyplývá např. z bodu 20 a 22 rozsudku NSS ze dne 30. 4. 2014, č. j. 4 Ads 109/2013-28, při posuzování důvodů nedostavení se na pobočku úřadu práce je nezbytné přihlédnout k subjektivní stránce jednání uchazeče o zaměstnání a zároveň přihlédnout k jeho chování bezprostředně po tom, co se o zmeškané schůzce dozvěděl, jakož i hodnotit celkový přístup žalobce v minulosti. Není tedy pravdou, že by subjektivní stránka jednání uchazeče nehrála žádnou roli.

[13] K aplikaci institutu vyřazení uchazeče z evidence uchazečů o zaměstnání ze strany úřadů práce se NSS vyjádřil v rozsudku ze dne 30. 6. 2014, č. j. 4 Ads 124/2013-82, takto: *„Z judikatury správních soudů i ze smyslu samotného zákona o zaměstnanosti přitom vyplývá, že hlavní náplní činnosti Úřadu práce je snaha zprostředkovat uchazeči o zaměstnání vhodné zaměstnání, a nikoliv vyřazování uchazečů o zaměstnání z evidence. Úřad práce je vždy před vydáním rozhodnutí o vyřazení z evidence o zaměstnání povinen založit své rozhodnutí na podkladě úplného zjištění skutkového stavu, který nevzbuzuje pochybnosti, neboť jen takto zjištěný skutkový stav může být základem pro rozhodnutí, u kterého je přijaté řešení v souladu s veřejným zájmem a odpovídá okolnostem případu. Správní orgány by měly mít k problémům fyzických a právnických osob (účastníků řízení) co možná největší pochopení a postupovat ve vztahu k nim vstřícně a objektivně. Ostatně také správní řád ve větě první § 4 odst. 1 stanoví, že veřejná správa je službou veřejnosti. Ve vztazích podle zákona o zaměstnanosti to platí dvojnásob, takže institut vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání by měl být používán pouze v případech, kdy jsou nade vše pochybnost splněny podmínky, jež zákon o zaměstnanosti stanoví.“* Tato judikatura je dále potvrzena např. rozsudkem NSS ze dne 10. 9. 2019, č. j. 1 Ads 160/2019-30.

[14] Stěžovatel namítá, že vyloučení žalobce z evidence nebylo nepřiměřené, a to s ohledem na skutkové okolnosti případu. K otázce přiměřenosti použití institutu vyřazení uchazeče z evidence uchazečů o zaměstnání se NSS vyjádřil v rozsudku ze dne 4. 4. 2019, č. j. 3 Ads 349/2017-28, zejména v jeho bodu 23: *„Dle názoru Nejvyššího správního soudu je proto nutné při hodnocení toho, zda došlo k maření součinnosti s Úřadem práce již jen samotným nedostavením se na příslušnou pobočku Úřadu práce, velmi dbát o to, aby byla při posuzování věci zachována proporcionalita mezi mírou porušení povinnosti a tvrdostí sankce, která za toto porušení následuje, a aby byly vždy citlivě zváženy všechny okolnosti daného případu.“* Z citované judikatury plyne, že úkolem úřadu práce je pomoci uchazeči o zaměstnání s hledáním vhodného zaměstnání, přičemž vyřazení z evidence za každé pochybení uchazeče bez zřetele na veškeré individuální okolnosti případu neplní svůj účel a může mít dalekosáhlý dopad do života uchazeče. Úřad práce by měl k vyřazení z evidence přistupovat obezřetně a používat jej až jako krajní prostředek řešení pochybení uchazeče (podobně rozsudek NSS ze dne 27. 5. 2021, č. j. 1 Ads 62/2021-43, č. 4212/2021 Sb. NSS). Pokud úřad práce bez rozmyslu a bez uvážení všech relevantních okolností využívá institutu vyřazení uchazeče o zaměstnání, porušuje tím základní zásadu vyslovenou v § 2 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, podle které *„správní orgán šetří práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká (dále jen ‚dotčené osoby‘), a může zasahovat do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu.“* Rozsudek krajského soudu je s touto judikaturou NSS plně v souladu.

[15] Ke stejnému závěru míří i stěžovatelem zmiňovaný rozsudek č. j. 5 Ads 42/2014-19. Ten se týkal situace, kdy se uchazeč o zaměstnání také nedostavil ke stanovené schůzce, na niž zapomněl, což ovšem následně odůvodnil zdravotními problémy, které se projevují také jeho zapomnětlivostí. Je pravdou, že v nynějším případě neodůvodňoval žalobce zapomenutí na datum schůzky zdravotními důvody, to ovšem neznamená, že by i jiné důvody nemohly být relevantní. Krajský soud se ve svém rozsudku nijak neodchýlil od obecnějšího poselství rozsudku č. j. 5 Ads 42/2014-19, jak bylo vyjádřeno v jeho závěru: *„Úřad práce je vždy před vydáním rozhodnutí o vyřazení z evidence povinen založit své rozhodnutí na podkladě zjištění*

pokračování

skutkového stavu, která nevzbuzují pochybnosti, neboť jen takto zjištěný skutkový stav může být základem pro rozhodnutí, u kterého je přijaté řešení v souladu s veřejným zájmem a odpovídající okolností daného případu. Teprve při komplexním poznání situace žalobce, která by bez pochybností značila, že došlo k maření činnosti úřadu práce bez vážných důvodů, jej mohl správní orgán vyřadit z evidence uchazečů o zaměstnání. Správní orgány však neprojevily žádnou aktivní snahu po seznámení se s důvody, které žalobce uváděl pro vysvětlení své nepřítomnosti na úřadu práce ve stanoveném termínu. I bez ohledu na případné hodnocení těchto důvodů lze konstatovat, že správní orgány v tomto ohledu nedostály výše uvedeným požadavkům správního řádu.“

[16] Nelze souhlasit ani s námitkou stěžovatele, že je rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný. Spornou otázkou v tomto řízení bylo, zda správní orgány správně zhodnotily, zda žalobcův omyl představuje „vážný důvod“ a zda vyřazení žalobce z evidence bylo přiměřené. Krajský soud své závěry v tomto směru v odůvodnění jasně vymezil. Judikatura zdejšího soudu k nepřezkoumatelnosti přistupuje tak, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, pokud „z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele v žalobě a proč subsumoval popsany skutkový stav pod zvolené právní normy [...]“. (rozsudek NSS ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). Takovou vadu NSS neshledal.

[17] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že právní otázky, které stěžovatel předložil, již byly judikaturou NSS řešeny a plně dopadají na nyní posuzovaný případ. Ostatně ani stěžovatel sám neuvádí, v čem je tento případ odlišný od citované ustálené judikatury. Kasační stížnost proto nepřevyšuje vlastní zájmy stěžovatele, a je tak nepřijatelná.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou odmítl podle § 104a s. ř. s.

[19] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly, jak sám uvedl v přípisu ze dne 12. 12. 2022 (č. l. 9 spisu NSS). Žádný z účastníků řízení proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. května 2023

JUDr. Pavel Molek
předseda senátu